

לימוד מורשה לתענית אסתר החשע"א

אל הַיְהוּדִים כְּשֹׁשָׁן וְצוּמוֹ עָלַי וְאֵל הַתְּשׁוּתוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, לְלֵלָה וַיּוֹם. גַּם אֲנִי וְנַעֲרָתַי אֲצוּם כִּן"

1. מהי תענית אסתר

תענית זו נקבעה:

- לזכר התענית שהתענו כל ישראל ב י"ג באדר, בזמן שיצאו למלחמה על אויביהם.
 - לזכר צום שלושת הימים, שהתענו עם פרסום הגזרה, בי"ג, י"ד ו ט"ו בניסן, מיד לאחר שנודע למרדכי על גזרת המן. וכיון שלא מתענים בניסן, סמכו חכמים את התענית ליום י"ג באדר.
- תענית זו נקראת על שם אסתר, בגלל שהיא פתחה ראשונה בתענית, ואמרה "לך כְּנוֹס אֵת כָּל הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצוּמוֹ עָלַי וְאֵל הַתְּשׁוּתוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, לְלֵלָה וַיּוֹם. גַּם אֲנִי וְנַעֲרָתַי אֲצוּם כִּן"
- תענית אסתר איננה מארבעה הצומות, ולא נזכרה בפרוש בכתובים, לכן מקלים בה יותר משאר התעניות ואין מתענים בה נשים בהריון, נשים מניקות וכן החלשים שמצטערים בתעניתם.

- למה לדעתכן סמכו את יום הצום צמוד לפורים?
- באילו חגים אחרים סמכו צום ליום חג או אכילה ליום תענית?

אם החרש תחרישי**2. אסתר, פרק ד, פסוקים א-יז**

א וּמְרַדְכֵי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרַדְכֵי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבֹּשׁ שָׂק וְאָפֶר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק וְזָעַק גְּדוּלָה וּמְרָה. ב וַיָּבֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ שָׂק. ג וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מִגִּיעַ אָבֵל גְּדוּל לַיְהוּדִים וְצוּם וּבְכֵי וּמִסְפַּד שָׂק וְאָפֶר יֵצַע לְרַבִּים. ד וּתְבוּאֵינָה (וּתְבוּאָנָה) נִעְרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסָהּ וַיִּגִּידוּ לָהּ וְתַתְּחַלְחַל הַמֶּלֶכָה מְאֹד וְתִשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מְרַדְכֵי וּלְהַסִּיר שָׂקוֹ מֵעַלְיוֹ וְלֹא קָבַל.

- כאשר אסתר שומעת שמרדכי קרע את בגדיו כתוב " וְתַתְּחַלְחַל " ממה היא מתחלחלת?
- מה אסתר שולחת למרדכי?
- האם זה יפתור את הבעיה?

ה ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך אשר העמיד לפניך ותצוהו על מרדכי לדעת מה זה ועל מה זה. ויציא התך אל מרדכי אל רחוב העיר אשר לפני שער המלך. ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו ואת פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על גנזי המלך ביהודיים (ביהודים) לאבדם. ח ואת פתשגן כתב הדת אשר נתן בשושן להשמידם נתן לו להראות את אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה

ט ויבוא התך ויגד לאסתר את דברי מרדכי. י ותאמר אסתר להתך ותצוהו אל מרדכי. יא כל עבדי המלך ועם מדינות המלך ידעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב ותיחיה ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום. יב ויגידו למרדכי את דברי אסתר.

- האם אסתר לוקחת על עצמה את האחריות?
- האם לדעתך היא צודקת?
- מה את היית עושה במקומה?

יג ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים. יד כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות

- מהו "נשק יום הדין" בו מנסה מרדכי לשכנע את אסתר לפעול לטובת עמה?
- האם זה הוגן להטיל את האחריות של אומה שלמה על אדם אחד?
- האם חוויתם חוויה דומה בה הרגשת שרובצת על כתפך אחריות רבה? כיצד השפיעו חוויות אלו על עיצוב זהותך? האם הם הניעו אותך לפעול?